

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణే
॥ ద్వితీయాష్టకే ద్వితీయః ప్రశ్నః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ ద్వితీయాష్టకే ద్వితీయః ప్రశ్నః ॥

హరిః ఓ(4)ం ।

ప్ర॒జా - ప॑తిర - కామ॑యత ప్ర॒జాః సృ॑జేయేతి ।

స ఏ॒తం ద॑శ - హో॒తార॑మ - ప॒శ్యత్ ।

తం మ॑నసా॒ను - ద్రు॑త్య ద॒ర్భస్త॑ంబే - జు॒హోత్ ।

తతో॒ వై స ప్ర॒జా, అ॑స్మజ॒త ।

తా, అ॑స్మాథ్ - సృ॒ష్టా, అ॑పా - క్రామ॑న్ ।

తా గ్ర॑హే॒ణా - గృ॑హ్లాత్ ।

తద్గ్ర॑హస్య గ్ర॒హత్వం ।

యః కామ॑యేత ప్ర॒జా - యే॑యేతి ।

స ద॑శ - హో॒తారం మ॑నసా॒ను - ద్రు॑త్య

ద॒ర్భ - స్త॑ంబే జు॒హుయాత్ ।

ప్ర॒జా - ప॑తి॒ర్వై ద॑శ - హో॒తా ॥ 1 ॥

ప్ర॒జా - ప॑తిరే॒వ భూ॑త్వా ప్ర॒జాయ॑తే ।

మ॑నసా జు॒హోతి ।

మ॑న ఇ॒వ పి ప్ర॒జాప॑తిః ।

ప్ర॒జా - ప॑తే - రా॒హ్యై ।

Please let us know of any errors in this text.

పూర్ణయా జుహోతి |
 పూర్ణ ఇవ హి ప్రజాపతిః |
 ప్రజా - పతే - రాప్యై |
 న్యూనయా జుహోతి |
 న్యూనాద్ధి ప్రజాపతిః ప్రజా , అస్మజత |
 ప్రజా - నాగ్ం సృష్ట్యై || 2 ||

దర్భ - స్తంబే జుహోతి |
 ఏతస్మాద్వై యోనేః ప్రజాపతిః ప్రజా , అస్మజత |
 యస్మా - దేవ యోనేః ప్రజాపతిః ప్రజా , అస్మజత |
 తస్మా - దేవ యోనేః ప్రజాయతే |
 బ్రాహ్మణో దక్షిణత ఉపాస్తే |
 బ్రాహ్మణో వై ప్రజానా - ముప - ద్రష్టా |
 ఉపద్రష్టు - మత్యేవ ప్రజాయతే |
 గ్రహో భవతి |
 ప్రజా - నాగ్ం సృష్టానాం ధృత్యై |
 యం బ్రాహ్మణం విద్యాం విద్వాగ్ంసం యశో నర్చేత్ || 3 ||

సోఽరణ్యం పరేత్య |
 దర్భస్తంబ - ముద్గధ్య |
 బ్రాహ్మణం దక్షిణతో నిషాద్య |
 చతుర్ - హోత్రాన్ - వ్యాచక్షిత |

ఏ॒త॒ద్వై దే॒వానాం॑ ప॒రమం॑ గు॒హ్యం బ్ర॒హ్మ |
 యచ్చ॑తుర్ - హో॒తారః॑ |
 తదే॒వ ప్ర॑కాశం గమయతి |
 తదే॒నం ప్ర॑కాశం గతం |
 ప్ర॒కాశం ప్ర॒జానాం॑ గమయతి |
 ద॒ర్భస్తం॒బ - ముద్గ॑ధ్య వ్యాచ॑ష్టే || 4 ||

అ॒గ్నివాన్, వై ద॒ర్భస్తం॒బః |
 అ॒గ్ని - వ॒త్యేవ॑ వ్యాచ॑ష్టే |
 బ్రా॒హ్మణో॑ దక్షిణత ఉపా॑స్తే |
 బ్రా॒హ్మణో॑ వై ప్ర॒జానా - ముప - ద్ర॒ష్టా |
 ఉప - ద్ర॒ష్టు - మ॒త్యేవై॒నం యశ॑ ఋచ్చతి |
 ఈ॒శ్వరం॑ తం యశో॑ఽర్తో - రి॒త్యాహుః॑ |
 య॒స్యాంతే॑ వ్యాచ॑ష్ట ఇతి |
 వ॒రస్త॑స్మై దే॒యః |
 యదే - వై॒నం తత్రో॑ప - నమ॑తి |
 తదే॒వా - వ॒రుంధే॑ || 5 ||

అ॒గ్నిమా - దధా॑నో దశ॑హోత్రా - ౭ర॑ణిమవ - దధ్యాత్ |
 ప్ర॒జాత - మే॒వై॒న - మాధ॑త్తే |
 తే॒నైవోద్ - ద్రు॒త్యాగ్ని - హో॒త్రం జు॑హుయాత్ |
 ప్ర॒జాత - మే॒వై॒న - జ్ఞు॑హోతి |

హ॒వి - ర్ని॒ర్వ॒ప్యం ద॒శ - హో॒తారం వ్యాచ॑క్షీత |
 ప్ర॒జాత - మే॒వైనం ని॒ర్వ॒పతి |
 సా॒మి - ధే॒నీ - రను॒వక్ష్యం ద॒శ - హో॒తారం వ్యాచ॑క్షీత |
 సా॒మి - ధే॒నీ - రే॒వ సృ॒ష్ట్యా - ౭౭ర॑భ్య ప్ర॒తను॑తే |
 అ॒థో య॒జ్ఞో వై ద॒శ - హో॒తా |
 య॒జ్ఞమే॒వ తను॑తే || 6 ||

అ॒భిచ॑రన్ - ద॒శ - హో॒తారం జు॒హుయా॑త్ |
 న॒వ వై పు॒రుషే॑ ప్రా॒ణాః |
 నా॒భి - ర్దశ॑మి |
 స॒ప్రాణ - మే॒వైన - మ॒భి - చ॑రతి |
 ఏ॒తా - వద్వై పు॒రుష॑స్య స్వం |
 యా॒వత్ - ప్రా॒ణాః |
 యా॒వదే॑వా - స్యా॒స్తి |
 తద॒భి - చ॑రతి |
 స్వ॒కృత ఇ॑రిణే జు॒హోతి ప్ర॑దరే వా |
 ఏ॒తద్వా, అ॒స్యై ని॒ర్ము॑తి - గృ॒హీతం |
 ని॒ర్ము॑తి - గృ॒హీత ఏ॒వైనం ని॒ర్ము॑త్యా గ్రా॒హయ॑తి |
 యద్వా॒చః క్రూ॑రం |
 తే॒న వ॑ష॒ట్ - క॑రోతి |

వా॒చ ఏ॒వైనం॑ క్రూ॒రేణ॑ ప్ర॒వృ॑శ్చతి ।

తా॒ జ॒గార్తి॑ - మా॒ర్చ్ఛ॑తి ॥ 7 ॥

ద॒శ॒హోతా॑ సృ॒ష్ట్యా, ఋ॒చ్ఛేద్వా॑చ॒ష్టే రు॒ంధ ఏ॒వ త॑నుతే
ని॒ర్ఋ॒తిగృ॑హీ॒తం ప॑ంచ॒ చ ॥ 1 ॥

ప్ర॒జా - ప॑తి॒ర - కా॒మయ॑త ద॒ర్శ - పూ॒ర్ణ - మా॒సా సృ॑జే॒యేతి॑ ।

స ఏ॒తం చ॑తు॒ర్ - హో॑తా॒రమ॑ - ప॒శ్యత్ ।

తం మ॑న॒సాఽను॑ - ద్రు॒త్యా - హ॑వ॒నీయే॑ - ౭॒జు॒హోత్ ।

తతో॑ వై స ద॒ర్శ - పూ॒ర్ణ - మా॒సాప॑ - సృ॒జత॑ ।

తా॒వస్మా॑ద్ - సృ॒ష్టావ॑సా - క్రా॒మతా॑ం ।

తౌ గ్ర॑హే॒ణా - గృ॑హ్ణాత్ ।

తద్గ్ర॑హ॒స్య గ్ర॑హ॒త్వం ।

ద॒ర్శ - పూ॒ర్ణ - మా॒సా - వా॒లభ॑ - మా॒నః ।

చ॑తు॒ర్ - హో॑తా॒రం మ॑న॒సాఽను॑ - ద్రు॒త్యా - హ॑వ॒నీయే॑ జు॒హుయా॑త్ ।

ద॒ర్శ - పూ॒ర్ణ - మా॒సా - వే॒వ సృ॒ష్ట్యా - ౭౭॒రభ్య॑ ప్ర॒తను॑తే ॥ 8 ॥

గ్ర॒హో భ॑వతి ।

ద॒ర్శ - పూ॒ర్ణ - మా॒సయోః॑ సృ॒ష్టయో॑ - ర్థృ॒త్యై ।

సోఽకా॑మయ॒త చా॒తు - ర్మా॒స్యాని॑ సృ॒జే॒యేతి॑ ।

స ఏ॒తం ప॑ంచ॒ - హో॑తా॒రమ॑ - ప॒శ్యత్ ।

తం మ॑న॒సాఽను॑ - ద్రు॒త్యా - హ॑వ॒నీయే॑ - ౭॒జు॒హోత్ ।

తతో॑ వై స చా॒తు - ర్మా॒స్యాన్య॑ - సృ॒జత॑ ।

తాన్యస్మాథ్ - సృష్టాన్యపా - క్రామన్న్ |

తాని గ్రహేణా - గృహ్లాత్ |

తద్గ్రహస్య గ్రహత్వం |

చాతుర్మాస్యాన్ - యాలభ - మానః || 9 ||

పంచ - హోతారం మనసాను - ద్రుత్యా - హవనీయే జుహుయాత్ |

చాతు - ర్మాస్యాన్ - యేవ సృష్ట్యా - ౭౭రభ్య ప్రతనుతే |

గ్రహో భవతి |

చాతు - ర్మాస్యా - నాగ్ం సృష్టానాం ధృత్యై |

సోఽకామయత పశు - బంధగ్ం సృజేయేతి |

స ఏతగ్ం షడ్ధో - తారమ - పశ్యత్ |

తం మనసాను - ద్రుత్యా - హవనీయే - ౭జుహోత్ |

తతో వై స పశు - బంధమ - సృజత |

సోఽస్మాథ్ - సృష్టోఽపా - క్రామత్ |

తం గ్రహేణా - గృహ్లాత్ || 10 ||

తద్గ్రహస్య గ్రహత్వం |

పశు - బంధేన యక్ష్య - మాణః |

షడ్ధోతారం మనసాను - ద్రుత్యా - హవనీయే జుహుయాత్ |

పశు - బంధమేవ సృష్ట్యా - ౭౭రభ్య ప్రతనుతే |

గ్రహో భవతి |

పశు - బంధస్య సృష్టస్య ధృత్యై |

సోఽకామయత సౌంయ - మధ్వరగ్ం సృజేయేతి ।
 స ఏతగ్ం సప్త - హోతారమ - పశ్యత్ ।
 తం మనసాఽను - ద్రుత్యా - హవనీయే - జుహోత్ ।
 తతో వై స సౌంయ - మధ్వరమ - సృజత ॥ 11 ॥

సోఽస్మాథ్ - సృష్టోఽపా - క్రామత్ ।
 తం గ్రహేణా - గృహ్ణాత్ ।
 తద్గ్రహస్య గ్రహత్వం ।
 దీక్షిష్య - మాణః ।
 సప్త - హోతారం మనసాఽను - ద్రుత్యా - హవనీయే జుహుయాత్ ।
 సౌంయ - మేవా - ధ్వరగ్ం సృష్ట్యా - జరభ్య ప్రతనుతే ।
 గ్రహో భవతి ।
 సౌంయస్యా - ధ్వరస్య సృష్టస్య ధృత్యై ।
 దేవేభ్యో వై యజ్ఞో న ప్రాభవత్ ।
 తమేతా - వచ్చః సమ - భరన్ ॥ 12 ॥

యథ్సంభారాః ।
 తతో వై తేభ్యో యజ్ఞః ప్రాభవత్ ।
 యథ్సంభారా భవంతి ।
 యజ్ఞస్య ప్రభూత్యై ।
 ఆతిథ్య - మాసాద్య వ్యాచక్షే ।
 యజ్ఞ - ముఖం వా , ఆతిథ్యం ।

ముఖత ఏవ యజ్ఞగ్ం సంభృత్య ప్రతనుతే ।

అయజ్ఞో వా , ఏషః ।

యోఽపత్నీకః ।

స ప్రజాః ప్రజా - యేరన్న్ ।

పత్నీ - ర్వాచష్టే ।

యజ్ఞ - మేవాకః ।

ప్రజానాం ప్రజన - నాయ ।

ఉపసథ్సు వ్యాచష్టే ।

వీతద్వై పత్నీనా - మాయతనం ।

స్వ ఏవైనా , ఆయతనేఽవ - కల్పయతి ॥ 13 ॥

తనుత ఆలభమానోఽగృహ్లాదస్మజతాభరంజాయేరంధ్లట్ట ॥ 2 ॥

ప్రజా - పతిర - కామయత ప్రజా - యేయేతి ।

స తపో - ఽతప్యత ।

స త్రివృ - తగ్గ్ స్తోమమ - సృజత ।

తం పంచ - దశస్తోమో మధ్యత ఉద - త్మణత్ ।

తౌ పూర్వ - పక్షశ్చాపర - పక్షశ్చా - భవతాం ।

పూర్వపక్షం దేవా , అన్వ - సృజ్యంత ।

అపర - పక్ష - మన్వ - సురాః ।

తతో దేవా , అభవన్న్ ।

పరా॑సురాః |

యం కా॒మయే॑త వ॒సీయాన్ - ధ్వా॒న్యది॑తి || 14 ||

తం పూ॑ర్వపక్షే॒ యాజ॑యేత్ |

వ॒సీయా - నే॒వ భ॑వతి |

యం కా॒మయే॑త పా॒పీయాన్ - ధ్వా॒న్యది॑తి |

తమ॑పర - పక్షే॒ యాజ॑యేత్ |

పా॒పీయా - నే॒వ భ॑వతి |

తస్మా॑త్ - పూ॑ర్వపక్షో - ॒పర॑పక్షాత్ - క॒రుణ్య - త॒రః |

ప్ర॒జాప॑తిర్వై దశ - హో॒తా |

చతు॑ర్ - హో॒తా పంచ॑ - హో॒తా |

షడ్ధో॑తా సప్త॒హోతా॑ |

ఋత॑వః సంవ॒త్సరః॑ || 15 ||

ప్ర॒జాః పశ॑వ ఇ॒మే లో॒కాః |

య ఏ॒వం ప్ర॒జా - ప॑తిం బ॒హో - ర్భూ॒యాగ్ంసం॑ వేద॑ |

బ॒హో - రే॒వ భూ॑యాన్ - భవ॑తి |

ప్ర॒జాప॑తి - ర్దే॒వా - సు॒రాన॑ - సృ॒జత॑ |

స ఇంద్ర॑మపి నాసృ॒జత॑ |

తం దే॒వా, అ॒బ్రు॑వన్న్ |

ఇంద్రం॑ నో జన॑యేతి |

సో॒ఽబ్ర॑వీత్ |

యథా॑హం యు॒ష్మాగ్న్ - తప॑సా - ॒ఽసృ॑క్షి ।

ఏ॒వ - మింద్రం॑ జనయ॒ధ్వ - మి॒తి ॥ 16 ॥

తే తపో॑ - ॒ఽతప్యంత॑ ।

త ఆత్మ॑న్ - నింద్ర॑మ - పశ్య॑న్న్ ।

తమ॑ - బ్రువ॑న్న్ ।

జాయ॑స్వేతి ।

సో॒ఽబ్ర॑వీత్ ।

కిం భా॑గధే॒య - మ॒భి - జ॑ని॒ష్య ఇ॒తి ।

ఋ॒తూన్ - ధ్ను॑వ॒ధ్నురం॑ ।

ప్ర॒జాః ప॑శూన్న్ ।

ఇ॒మాన్ - లో॒కా - ని॒త్య - బ్రువ॑న్న్ ।

తం వై మా॒ఽఽహు॑త్యా ప్ర॒జన॑య - తే॒త్య - బ్ర॑వీత్ ॥ 17 ॥

తం చతు॑ర్ - హో॒త్రా ప్రా॑జ - నయ॑న్న్ ।

యః కా॑మయే॒త వీ॒రో మ॒ ఆజా॑ - యే॒తేతి॑ ।

స చతు॑ర్ - హో॒తారం॑ జు॒హుయాత్॑ ।

ప్ర॒జా - ప॑తి॒ర్వై చతు॑ర్ - హో॒తా ।

ప్ర॒జాప॑తి - రే॒వ భూ॑త్వా ప్ర॒జాయ॑తే ।

జ॒జన॑ - దింద్ర॑ - మింద్రి॒యాయ॑ స్వా॒హేతి॑ గ్రహే॒ణ జు॑హోతి ।

ఆ॒ఽసృ॑ష్ట వీ॒రో జా॑యతే ।

వీ॒రగ్ం హి॑ దే॒వా, ఏ॒తయా॑ - ॒ఽఽహు॑త్యా ప్రా॑జ - నయ॑న్న్ ।

ఆదిత్యాశ్ - చాంగి - రసశ్చ సువర్గే లోకే - లస్పర్ధంత |
 వయం పూర్వే సువర్గం లోక - మియామ వయం పూర్వ ఇతి || 18 ||

త ఆదిత్యా, ఏతం పంచ - హోతారమ - పశ్యన్ |
 తం పురా ప్రాతరను - వాకా - దాగ్నీధ్రే - లజహవుః |
 తతో వై తే పూర్వే సువర్గం లోక - మాయన్ |
 యః సువర్గ - కామః స్యాత్ |
 స పంచ - హోతారం పురా ప్రాతరను - వాకా - దాగ్నీధ్రే జహుయాత్ |
 సంవత్సరో వై పంచ - హోతా |
 సంవత్సరః సువర్గో లోకః |
 సంవత్సర ఏవర్తుషు ప్రతిష్ఠాయ |
 సువర్గం లోకమేతి |
 తేలబ్రువన్ - నంగిరస ఆదిత్యాన్ || 19 ||

క్వ స్థ |
 క్వ వః సద్యో హవ్యం వక్ష్యామ ఇతి |
 ఛందస్ - స్విత్య - బ్రువన్ |
 గాయత్రియాం త్రిష్టుభి జగత్యా - మితి |
 తస్మాచ్ - ఛందస్సు సద్య ఆదిత్యేభ్యః |
 అంగీరసిః ప్రజా హవ్యం వహంతి |
 వహంత్యస్మై ప్రజా బలిం |
 ఐనమ - ప్రతిఖ్యాతం గచ్ఛతి |

య ఏ॒వం వే॑ద |
 ద్వా॒ద॒శ మా॒సాః పంచ॑ర్త॒వః |
 త్రయ॑ ఇ॒మే లో॒కాః |
 అసా॑వా - ది॒త్య ఏ॒క - విగ్ం॑శః |
 ఏ॒తస్మిన్ - వా , ఏ॒ష శ్రి॒తః |
 ఏ॒తస్మిన్ - ప్రతి॑ష్ఠితః |
 య ఏ॒వ - మే॒తగ్గ్ శ్రి॒తం ప్రతి॑ష్ఠితం వే॑ద |
 ప్రత్యే॒వ తి॑ష్ఠతి || 20 ||

స్యాది॑తి సం॒వత్స॑రో జ॒నయ॑ధ్వమి॒తీత్యబ్ర॑వీ॒తూర్వ
 ఇ॒త్యాది॒త్యాన్మ॑తవ॒ష్టట్ || 3 ||

ప్ర॒జా - ప॑తిర - కా॒మయ॑త ప్ర॒జా - యే॑యే॒తి |
 స ఏ॒తం ద॑శ - హో॒తార॑మ - ప॒శ్యత్ |
 తే॒న ద॑శ॒ధా - ౭౭॒త్మానం॑ వి॒ధాయ॑ |
 ద॑శ - హో॒త్రా - ౭॒తప్య॑త |
 తస్య॑ చి॒త్తిః స్తు॒గాసీ॑త్ |
 చి॒త్త - మా॒జ్యం |
 తస్యై॑ - తా॒వత్యే॑వ వా॒గాసీ॑త్ |
 ఏ॒తావాన్ , య॑జ్ఞక్ర॒తుః |
 స చ॑తుర్ - హో॒తార॑మ - సృ॒జత॑ |
 సో॒ఽనంద॑త్ || 21 ||

అ॒స్మక్కి॒ వా, ఇ॒మ - మి॒తి |
 తస్య॑ సో॒మో హ॒వి - రా॒సీత్ |
 స చ॒తుర్ - హో॒త్రా - త॒వ్యత |
 సో॒ఽతామ్యత్ |
 స భూ॑రితి వ్యాహ॑రత్ |
 స భూ॑మిమ - సృ॒జత |
 అగ్ని॑ - హో॒త్రం ద॑ర్శ - పూ॒ర్ణ - మా॒సౌ య॒జుగ్ం॑షి |
 స ద్వి॒తీయ॑మ - త॒వ్యత |
 సో॒ఽతామ్యత్ |
 స భు॑వ ఇతి వ్యాహ॑రత్ || 22 ||
 సో॒ఽంత - రి॒క్షమ - సృ॒జత |
 చాతు॑ - రా॒స్యాని సా॒మాని |
 స తృ॒తీయ॑మ - త॒వ్యత |
 సో॒ఽతామ్యత్ |
 స సు॑వరితి వ్యాహ॑రత్ |
 స ది॒వమ - సృ॒జత |
 అగ్ని॑ష్టోమ - ము॒క్త్య - మతి॑రాత్ర - మృ॒చః |
 ఏ॒తా వై వ్యాహృ॑తయ ఇ॒మే లో॒కాః |
 ఇ॒మాన్ - ఖి॒లు వై లో॒కా - నను॑ ప్ర॒జాః
 ప॒శవ॑శ్ - ఛం॒దాగ్ం॑సి ప్రా॒జా - యంత |

య ఏ॒వ॒మే॒తాః ప్ర॒జాప॑తేః ప్ర॒థ॒మా
వ్యా॒హృ॑తీః ప్ర॒జాతా వేద॑ ॥ 23 ॥

ప్ర ప్ర॒జయా॑ ప॒శుభి॑ - ర్మి॒థునై - ర్జ్ఞా॑యతే ।
స పంచ॑ - హో॒తార॑మ - సృ॒జత॑ ।
స హ॒విర్నా - వింద॑త ।
తస్మై॑ సోమ॑న్ - తను॒వం ప్రా॑యచ్ఛత్ ।
ఏ॒తత్తే॑ హ॒వి - రితి॑ ।
స పంచ॑ - హో॒త్రా - తప్య॑త ।
సోఽతా॑మ్యత్ ।
స ప్రత్య॑జ్ఞ - బాధ॑త ।
సోఽను॑రాన - సృ॒జత॑ ।
తద॒స్యా - ప్రి॑య - మా॒సీత్ ॥ 24 ॥

తద్ - దు॒ర్వర్ణ॑గ్ం హి॒రణ్య॑మ - భ॒వత్ ।
తద్ - దు॒ర్వర్ణ॑స్య హి॒రణ్య॑స్య జన్మ॑ ।
స ద్వి॒తీయ॑మ - తప్య॑త ।
సోఽతా॑మ్యత్ ।
స ప్రా॑జ - బాధ॑త ।
స దే॒వాన॑ - సృ॒జత॑ ।
తద॒స్య ప్రి॑య - మా॒సీత్ ।
తద్ధు॑వర్ణ॑గ్ం హి॒రణ్య॑మ - భ॒వత్ ।

తథ్సు॑వర్ణ॑స్య హి॑రణ్య॑స్య జన్మ॑ ।
య ఏ॒వగ్ం సు॒వర్ణ॑స్య హి॑రణ్య॑స్య జన్మ॑ వేద॑ ॥ 25 ॥

సు॒వర్ణ॑ ఆత్మ॑నా భ॒వతి॑ ।
దు॒ర్వర్ణో॑ఽస్య భ్రా॒తృ॑వ్యః ।
తస్మా॑ద్ - సు॒వర్ణగ్ం హి॑రణ్యం భా॒ర్యం ।
సు॒వర్ణ॑ ఏ॒వ భ॒వతి॑ ।
ఐ॒నం ప్రి॒యం గచ్ఛ॑తి నాప్రి॒యం ।
స స॒ప్త - హో॑తార॒మ - సృ॑జత ।
స స॒ప్త - హో॑త్రై॒వ సు॒వర్గం లో॑కమైత్ ।
త్రి॒ణవే॑న స్తోమే - నై॒భ్యో లో॑కేభ్యో - ॒ఽసు॒రాన్ - ప్రా॑ణుదత ।
త్రయ॑న్ - త్రిగ్ంశే॒న ప్ర॑త్య - తిష్ఠ॑త్ ।
ఏ॒క - విగ్ంశే॒న రు॑చ॒మ - ధ॑త్త ॥ 26 ॥

స॒ప్త - ద॒శేన॑ ప్రా॒జాయ॑త ।
య ఏ॒వం వి॒ద్వాన్ - ధో॑మే॒న య॑జతే ।
స॒ప్త - హో॑త్రై॒వ సు॒వర్గం లో॑కమేతి ।
త్రి॒ణవే॑న స్తోమే - నై॒భ్యో లో॑కేభ్యో
భ్రా॒తృ॑వ్యాన్ - ప్రా॒ణుద॑తే ।
త్రయ॑న్ - త్రిగ్ంశే॒న ప్ర॑తి - తిష్ఠ॑తి ।
ఏ॒క - విగ్ంశే॒న రు॑చం ధ॑త్తే ।
స॒ప్త - ద॒శేన॑ ప్రా॒జాయ॑తే ।

తస్మా॑థ్ - స॒ప్తద॒శన్ - తో॒మో న ని॒ర్హృ॑త్యః |
 ప్ర॒జా - ప॒తిర్వై స॒ప్తద॒శః |
 ప్ర॒జాప॑తి - మే॒వ మ॒ధ్యతో ధ॑త్తే ప్ర॒జాత్యై ॥ 27 ॥

అ॒నంద॑ద్భు॒వ ఇతి॑ వ్యా॒హర॑ద్వేదా॒సిద్వేదా॑ధ॒త్త ప్ర॒జాత్యై ॥ 4 ॥

దే॒వా వై వరు॑ణ - మ॒యా - జ॒యన్న్ |
 స య॑స్యై య॑స్యై దే॒వతా॑యై దక్షి॑ణా - మ॒న॒యత్ |
 తామ॑ - ప్లీ॒నాత్ |
 తే॒ఽబ్రు॑వన్న్ |
 వ్యా॒వృ॒త్య ప్ర॒తి - గృ॑హ్ణామ |
 తథా॑ నో దక్షి॑ణా న ప్లే॒ష్య - తీ॒తి |
 తే వ్యా॒వృ॒త్య ప్ర॒త్య - గృ॑హ్ణాన్న్ |
 తతో॑ వై తాన్ - దక్షి॑ణా నా - ప్లీ॒నాత్ |
 య ఏ॒వం వి॒ద్వాన్ - వ్యా॒వృ॒త్య దక్షి॑ణాం ప్ర॒తి - గృ॑హ్ణాతి |
 నై॒నం దక్షి॑ణా ప్లీ॒నాతి ॥ 28 ॥

రా॒జా త్వా వరు॑ణో న॒యతు॑ దే॒వి
 దక్షి॑ణే - ఽగ్న॑యే హి॒రణ్య॑ - మి॒త్యాహ॑ |
 ఆగ్నే॑యం వై హి॒రణ్యం॑ |
 స్వ॑యై - వై॒సద్ - దే॒వత॑యా ప్ర॒తి - గృ॑హ్ణాతి |
 సోమా॑య వాస ఇ॒త్యాహ॑ |
 సౌం॑యం వై వా॒సః |

స్వయై - వైసన్ - దేవతయా ప్రతి - గృహ్లాతి ।
 రుద్రాయ గామిత్యాహ ।
 రౌద్రీ వై గౌః ।
 స్వయై - వైసాన్ దేవతయా ప్రతి - గృహ్లాతి ।
 వరుణా - యాశ్వ - మిత్యాహ ॥ 29 ॥

వారుణో వా , అశ్వః ।
 స్వయై - వైసన్ దేవతయా ప్రతి - గృహ్లాతి ।
 ప్రజా - పతయే పురుష - మిత్యాహ ।
 ప్రాజా - పత్యో వై పురుషః ।
 స్వయై - వైసన్ దేవతయా ప్రతి - గృహ్లాతి ।
 మనవే తల్ప - మిత్యాహ ।
 మానవో వై తల్పః ।
 స్వయై - వైసన్ దేవతయా ప్రతి - గృహ్లాతి ।
 ఉత్తానా - యాంగీ - రసాయాన ఇత్యాహ ।
 ఇయం వా , ఉత్తాన ఆంగీ - రసః ॥ 30 ॥

అనయై - వైసత్ - ప్రతి - గృహ్లాతి ।
 వైశ్వా - నర్యర్చా రథం ప్రతి - గృహ్లాతి ।
 వైశ్వానరో వై దేవతయా రథః ।
 స్వయై - వైసన్ దేవతయా ప్రతి - గృహ్లాతి ।
 తేనా - మృతత్వ - మశ్యా - మిత్యాహ ।

అమృత - మేవాఽఽత్మన్ - ధత్తే |
 వయో దాత్ర ఇత్యాహ |
 వయ ఏవైనం కృత్వా |
 సువర్గం లోకం గమయతి |
 మయో మహ్య - మస్తు ప్రతి - గ్రహీత్ర ఇత్యాహ || 31 ||

యద్వై శివం |
 తన్మయః |
 ఆత్మన ఏవైషా పరీత్తిః |
 క ఇదం కస్మా, అదా - దిత్యాహ |
 ప్రజా - పతిర్వై కః |
 స ప్రజా - పతయే దదాతి |
 కామః కామా - యేత్యాహ |
 కామేన హి దదాతి |
 కామేన ప్రతి - గృహ్లాతి |
 కామో దాతా కామః ప్రతి - గ్రహీ - తేత్యాహ || 32 ||

కామో హి దాతా |
 కామః ప్రతి - గ్రహీతా |
 కామగ్ం సముద్రమా - విశేత్యాహ |
 సముద్ర ఇవ హి కామః |
 నేవ హి కామస్యాన్ - తోఽస్తి |

న స॑ముద్ర॑స్య |
 కా॑మేన త్వా ప్రతి॑గృ॒హ్ణా - మీ॑త్యాహ |
 యేన కా॑మేన ప్రతి - గృ॒హ్ణాతి |
 స ఏ॒వైన॑మ - ము॒ష్మిన్ - లోకే॑ కామ ఆగచ్ఛతి |
 కా॒మై - తత్త ఏ॒షా తే॑ కామ దక్షిణే - త్యా॑హ |
 కామ ఏ॒వ తద్ - యజ॑మా॒నో - ఓము॒ష్మిన్ - లోకే॑
 దక్షి॑ణా - మిచ్ఛతి |
 న ప్రతి - గ్రహీ॑తరి |
 య ఏ॒వం వి॒ద్వాన్ - దక్షి॑ణాం ప్రతి - గృ॒హ్ణాతి |
 అ॒న్య॒ణా - మే॒వైనాం॑ ప్రతి - గృ॒హ్ణాతి || 33 ||

ప్లీ॒నాత్య॑శ్వమి॒త్యాహం॑గీర॒సః ప్రతి॑గ్రహీ॒త్ర ఇ॒త్యాహ ప్రతి॑గ్రహీ॒తేత్యా॑హ
 దక్షి॑ణే॒త్యాహ చ॒త్వారి॑ చ || 5 ||

అంతో॑ వా , ఏ॒ష య॒జ్ఞస్య॑ |
 యద్ - ద॒శమ - మహాః॑ |
 దశ॑మే॒హన్ - ధృ॒ర్ప - రా॒జ్ఞయా॑ , ఋ॒గ్భిః స్తు॑వంతి |
 య॒జ్ఞస్యై॑ - వాంతం॑ గత్వా |
 అ॒న్నాద్ - య॒మవ - రుంధ॑తే |
 తి॒స్సభిః॑ స్తు॒వంతి॑ |
 త్రయ॑ ఇ॒మే లో॒కాః |
 ఏ॒భ్య ఏ॒వ లో॒కేభ్యో॑ఽన్ - నా॒ద్యమ - వ॑రుంధతే |

పు॒శ్ని॒వ॒తీ - ర్భ॒వ॒ంతి॑ ।

అ॒న్నం॑ వై పు॒శ్ని ॥ 34 ॥

అ॒న్న - మే॒వా - వ॒రుంధ॑తే ।

మ॒న॒సా ప్ర॒స్తాతి॑ ।

మ॒న॒సోద్ - గా॑యతి ।

మ॒న॒సా ప్ర॒తి - హ॑రతి ।

మ॒న ఇ॒వ హి ప్ర॒జాప॑తిః ।

ప్ర॒జాప॑తే - రా॒ప్త్యై ।

దే॒వా వై స॒ర్వాః ।

తే॒షా - మి॒యగ్ం రా॒జ్ఞీ ।

య॒థ్స॒ర్ప - రా॒జ్ఞియా॑, ఋ॒గ్భిః స్తు॒వ॒ంతి॑ ।

అ॒స్యా - మే॒వ ప్ర॒తి - తి॒ష్ఠ॒ంతి ॥ 35 ॥

చ॒తుర్ - హో॒త్రాన్, హో॒తా వ్యాచ॑ష్టే ।

స్తు॒త - మ॒ను॒శగ్ం - స॒తి శాం॑త్యై ।

అంతో॑ వా, ఏ॒ష య॒జ్ఞస్య॑ ।

యద్ - ద॒శమ॑ - మ॒హాః ।

ఏ॒తత్ - ఖ॒లు వై దే॒వానాం॑ ప॒రమం॑ గు॒హ్యం బ్ర॑హ్మ ।

యచ్ఛ॑తుర్ - హో॒తారః॑ ।

ద॒శమే॑ - ఓ॒హగ్గ్ - చ॒తుర్ - హో॒త్రాన్ - వ్యాచ॑ష్టే ।

య॒జ్ఞస్యై॑ - వాం॒తం గ॒త్వా ।

పరమం దే॒వానాం గు॒హ్యం బ్ర॒హ్మ - వ॑రుంధే ।
తదే॒వ ప్ర॑కాశం గమయతి ॥ 36 ॥

తదే॒నం ప్ర॑కాశం గతం ।
ప్ర॒కాశం ప్ర॒జానాం గమయతి ।
వా॒చం య॑చ్ఛతి ।
య॒జ్ఞస్య ధృ॒త్యై ।
య॒జమా॑న - దే॒వత్యం వా , అ॒హః ।
భ్రా॒తృ॒వ్య - దే॒వత్యా రా॒త్రిః ।
అహ్నా రా॒త్రిం ధ్యా॑యేత్ ।
భ్రా॒తృ - వ్య॒స్యైవ తల్లో॒కం వృం॑క్తే ।
యద్ది॒వా వా॒చం వి॒స్మజే॑త్ ।
అహ - రా॒భ్రాతృ॑వ్యా - యో॒చ్ఛిగ్ంషే॑త్ ।
యన్న॒క్షం వి॒స్మజే॑త్ ।
రాత్రిం భ్రా॒తృవ్యా - యో॒చ్ఛిగ్ంషే॑త్ ।
అధి - వృ॒క్ష - సూ॒ర్యే వా॒చం వి॒స్మజ॑తి ।
ఏ॒తావ॑ంత - మే॒వాస్మై లో॒క - ము॒చ్ఛిగ్ం - ష॑తి ।
యా॒వదా - ది॒త్యోఽస్త - మే॒తి ॥ 37 ॥

పృ॒శ్ని తి॒ష్ఠంతి గమయతి శిగ్ం॒షేత్పంచ॑ చ ॥ 6 ॥

ప్ర॒జాప॑తిః ప్ర॒జా , అ॒స్మజ॑త ।
తాః స్మ॒ష్టాః సమ॑శ్లిష్యన్న్ ।

తా రూపేణాను - ప్రావిశత్ |

తస్మా - దాహుః |

రూపం వై ప్రజా - పతి - రితి |

తా నామ్నాఽను - ప్రావిశత్ |

తస్మాదాహుః |

నామ వై ప్రజా - పతి - రితి |

తస్మా - దప్యా - ఽమిత్రై సంగత్య |

నామ్నా చేద్ధ్య - యేతే || 38 ||

మిత్రమేవ భవతః |

ప్రజాపతి - ర్దేవా - సురాన - సృజత |

స ఇంద్ర - మపి నాసృజత |

తం దేవా , అబ్రువన్న్ |

ఇంద్రం నో జనయేతి |

స ఆత్మన్ - నింద్రమ - పశ్యత్ |

తమ - సృజత |

తం త్రిష్టుగ్ - వీర్యం భూత్వాఽను - ప్రావిశత్ |

తస్య వజ్రః పంచ - దశో హస్త ఆపద్యత |

తేనో - దయ్యా - సురానభ్య - భవత్ || 39 ||

య ఏవం వేద |

అభి భ్రాతృవ్యాన్ - భవతి |

తే దే॒వా , అ॒సు॒రై - ర్వి॒జిత్య॑ ।
 సు॒వర్గం॑ లో॒క - మా॒యన్న్ ।
 తే॒ఽము॒ష్మిన్ - లో॒కే వ్య॑క్తు॒ధ్యన్న్ ।
 తే॒ఽబ్రు॒వన్న్ ।

అ॒ము॒తః ప్ర॒దా॒నం వా , ఉ॒ప - జి॒జీ - వి॒మేతి॑ ।
 తే స॒ప్త - హో॒తారం॑ య॒జ్ఞం వి॒ధాయా - యా॑స్యం ।
 ఆంగీ - ర॒సం ప్రా॑హి॒ణ్యన్న్ ।
 ఏ॒తేనా - ము॒త్ర కల్ప॑యేతి ॥ 40 ॥

త॒స్య వా , ఇ॒యం క్లప్తిః॑ ।
 యది॒దం కి॑ంచ ।
 య ఏ॒వం వే॒ద ।
 కల్ప - తే॒ఽస్మై ।
 స వా , అ॒యం మ॒నుష్యే॑షు య॒జ్ఞః స॒ప్త - హో॒తా ।
 అ॒ము॒త్ర స॒ద్భ్యో దే॒వేభ్యో॑ హ॒వ్యం వ॑హతి ।
 య ఏ॒వం వే॒ద ।
 ఉ॒పై॒నం య॒జ్ఞో న॑మతి ।
 సో॒ఽమ॒న్యత॑ ।
 అ॒భి వా , ఇ॒మే॒ఽస్మాన్ - లో॒కా - ద॒ముం లో॒కం
 క॒మి॒ష్యంత॑ ఇతి ।
 స వాచ॑స్పతే॒ హృది॑తి వ్యాహ॑రత్ ।

తస్మాత్ - పుత్రో హృదయం ।
 తస్మా - దస్మాల్ - లోకా - దముం లోకం
 నాభి - కామయంతే ।

పుత్రో హి హృదయం ॥ 41 ॥

హ్యయేతే, అభవత్కల్పయేతితి చత్వారి చ ॥ 7 ॥

దేవా వై చతుర్ - హోతృభి - ర్యజ్ఞమ - తన్వత ।
 తే వి పాపూనా భ్రాతృ - వ్యేణా - జయంత ।
 అభి సువర్గం లోకమ - జయన్న్ ।
 య ఏవం విద్వాగ్ - శ్చతుర్ - హోతృభి - ర్యజ్ఞం తనుతే ।
 వి పాపూనా భ్రాతృ - వ్యేణ జయతే ।
 అభి సువర్గం లోకం జయతి ।
 షడ్ధోత్రా ప్రాయణీయ - మాసా - దయతి ।
 అముష్మై వై లోకాయ షడ్ధోత్రా ।
 ఘ్నుంతి ఖలు వా, ఏతథ్ - సోమం ।
 యదభి - షుణ్వంతి ॥ 42 ॥

ఋజు - ధైవైన - మముం లోకం గమయతి ।
 చతుర్ - హోత్రా - ౭౭తిధ్యం ।
 యశో వై చతుర్ - హోత్రా ।
 యశ ఏవాత్మన్ - ధత్తే ।
 పంచ - హోత్రా పశు - ముపసా - దయతి ।

సు॒వ॒ర్గ్యో వై ప॑ంచ - హో॒తా |

య॒జమా॑నః పశుః |

య॒జమా॑న - మే॒వ సు॒వ॒ర్గం లో॒కం గ॑మయతి |

గృ॒హాన్ - గృ॒హీ॒త్వా స॒ప్త - హో॒తారం॑ జుహోతి |

ఇ॒ంద్రి॒యం వై స॒ప్త - హో॒తా || 43 ||

ఇ॒ంద్రి॒య - మే॒వాత్మ॑న్ - ధ॒త్తే |

యో వై చ॑తుర్ - హో॒త్యా - నను - స॒వ॒నం త॑ర్పయతి |

తృ॒ప్యతి॑ ప్ర॒జయా॑ పశుభిః |

ఉ॒పై॒నగ్ం సోమ॑ - పి॒థో న॑మతి |

బ॒హి॒ష్ప॒వ - మా॑నే ద॒శ - హో॒తారం॑ వ్యాచక్షిత |

మా॒ధ్యం॑ది॒నే ప॒వ॒మా॑నే చ॑తుర్ - హో॒తారం॑ |

ఆ॒ర్భ॒వే ప॒వ॒మా॑నే ప॑ంచ - హో॒తారం॑ |

పి॒తృ - య॒జ్ఞే ష॒డ్ధోతా॑రం |

య॒జ్ఞా - య॒జ్ఞి - య॒స్య స్తో॒త్రే స॒ప్త - హో॒తారం॑ |

అను - స॒వ॒న - మే॒వైనా॑గ్న్ - త॑ర్పయతి || 44 ||

తృ॒ప్యతి॑ ప్ర॒జయా॑ పశుభిః |

ఉ॒పై॒నగ్ం సోమ॑ - పి॒థో న॑మతి |

దే॒వా వై చ॑తుర్ - హో॒తృ॒భిః స॒త్ర - మా॑సత |

ఋ॒ద్ధి - ప॒రిమి॑తం య॒శన్ - కా॑మాః |

తే॒ఽబ్రు॑వన్న్ |

యన్మః ప్రథమం యశః ఋచ్చాత్ |

సర్వేషాం సస్తథ్ - సహస - దితి |

సోమశ్ - చతుర్హోత్రా |

అగ్నిః పంచ - హోత్రా |

ధాతా షడ్ధోత్రా || 45 ||

ఇంద్రః సప్త - హోత్రా |

ప్రజాపతి - ర్దశహోత్రా |

తేషాగ్ం సోమగ్ం రాజానం యశ ఆర్చ్ఛత్ |

తన్ - న్యకామయత |

తేనాపా - క్రామత్ |

తేన ప్రలాయమ - చరత్ |

తం దేవాః ప్రైషైః ప్రైష - మైచ్చన్న్ |

తత్రైషాణాం ప్రైషత్వం |

నివిద్భి - ర్భ్యవేదయన్న్ |

తన్ - నివిదాం నివిత్త్వం || 46 ||

ఆప్రిభి - రాప్పువన్న్ |

తదా - ప్రిణామా - ప్రిత్వం |

తమఘ్నన్న్ |

తస్య యశో వ్యగృహ్ణత |

తే గ్రహా, అభవన్న్ |

తద్గ్రహాణాం గ్రహత్వం ।
 యస్యైవం విదుషో గ్రహా గృహ్యంతే ।
 తస్య త్వేవ గృహీతాః ।
 తేఽబ్రువన్ ।

యో వై నః శ్రేష్ఠో - ౭భూత్ || 47 ||

తమవ - ధిష్ణు ।
 పున - రిమగ్ం సువా - మహా , ఇతి ।
 తం చందో - భిర - సువంత ।
 తచ్ఛందసాం చందస్త్యం ।
 సామ్నా సమా - నయన్ ।
 తథ్సామ్నః సామత్వం ।
 ఉక్తై - రుద - స్థాపయన్ ।
 తదుక్థానా - ముక్తత్వం ।
 య ఏవం వేద ।
 ప్రత్యేవ తిష్ఠతి || 48 ||

సర్వ - మాయు - రేతి ।
 సోమో వై యశః ।
 య ఏవం విద్వాన్ - ధీమ - మాగచ్ఛతి ।
 యశ ఏవైన - మృచ్ఛతి ।
 తస్మా - దాహుః ।

యశ్చై॒వం వేద॑ యశ్చ॑ న |
 తా॒వుభౌ॑ సోమ॒మా - గచ్ఛ॑తః |
 సోమో॑ హి యశః॑ |
 తం త్వా॑ వ యశ॑ ఋచ్చ - తీ॒త్యాహుః॑ |
 యః సోమే॑ సోమం॑ ప్రాహే॒తి |
 తస్మా॑థ్ - సోమే॑ సోమః॑ ప్రో॒చ్యః |
 యశ॑ ఏ॒వైన॑ - మృచ్చ॑తి || 49 ||

అభి॒షు॒ణ్వంతి॑ సప్త॑హో॒తా తర్ప॑యతి షడ్ధో॒త్రా నివి॒త్త్వమ॑భూ॒త్తిష్ఠ॑తి
 ప్రాహే॒తి ద్వే॒చ || 8 ||

ఇదం॑ వా , అగ్రే॑ నైవ కి॒ంచ - నా॑సీత్ |
 న ద్యౌః - రా॑సీత్ |
 న పృ॑థివీ |
 నాంత॑ - రిక్షం |
 తదస॑ - దే॒వ సన్మ॑నో - ఒకు॒రుత॑ స్యామి॒తి |
 తద॑ - తప్యత |
 తస్మా॑త్ - తే॒పానాద్ - ధూ॑మో - ఒ॒జాయ॑త |
 తద్భూ॑యో - ఒతప్యత |
 తస్మా॑త్ - తే॒పానా - దగ్ని॑ర - జాయ॑త |
 తద్భూ॑యో - ఒతప్యత || 50 ||

తస్మాత్ - తేపానా - జ్యోతిర - జాయత |
 తద్భూయో - ౭తప్యత |
 తస్మాత్ - తేపానా - దర్చిర - జాయత |
 తద్భూయో - ౭తప్యత |
 తస్మాత్ - తేపానాన్ - మరీచయో - ౭జాయంత |
 తద్భూయో - ౭తప్యత |
 తస్మాత్ - తేపానా - దుదారా , అజాయంత |
 తద్భూయో - ౭తప్యత |
 తద - భ్రమివ సమహన్యత |
 తద్ - వస్తిమ - భినత్ || 51 ||

స సముద్రో - ౭భవత్ |
 తస్మాద్ - సముద్రస్య న పిబంతి |
 ప్రజనన - మివ హి మన్యంతే |
 తస్మాత్ - పశో - ర్ణాయమానా - దాపః పురస్తాద్ - యంతి |
 తద్ - దశహోతాన్వ - సృజ్యత |
 ప్రజాపతిర్వై దశహోతా |
 య ఏవం తపసో వీర్యం విద్వాగ్న్ - తప్యతే |
 భవత్యేవ |
 తద్వా , ఇదమాపః సలిల - మాసీత్ |
 సోఽరోదీత్ - ప్రజాపతిః || 52 ||

స కస్మా, అజ్ఞి |
 యద్యస్యా, అప్రతిష్ఠాయా, ఇతి |
 యదస్సవా - పద్యత |
 సా పృథివ్య - భవత్ |
 యద్య - మృష్ట |
 తదంతరిక్షమ - భవత్ |
 యదూర్ధ్వ - ముద - మృష్ట |
 సా ద్యౌర - భవత్ |
 యదరో - దీత్ |
 తద - నయో రోదన్త్యం || 53 ||

య ఏవం వేద |
 నాస్య గృహే రుదంతి |
 ఏతద్వా, ఏషాం లోకానాం జన్మ |
 య ఏవ - మేషాం లోకానాం జన్మ వేద |
 నైషు లోకేష్వార్తి - మార్చ్ఛతి |
 స ఇమాం ప్రతిష్ఠామ - విందత |
 స ఇమాం ప్రతిష్ఠాం విత్వా - ఒకామయత ప్రజా - యేయేతి |
 స తపో - ఒతవ్యత |
 సోఽంత - ర్వాన - భవత్ |
 స జఘ - నాద - సురాన - సృజత || 54 ||

తేభ్యో మృ॒న్మయే॑ పాత్రే॑ఽన్న - మ॒దుహాత్ |

యా॒ఽన్య సా త॒నూ - రా॒సీత్ |

తామ - పా॑హత |

సా తమి॑స్తా - ఽభవత్ |

సో॒ఽకామ॑యత ప్ర॒జా - యే॒యేతి॑ |

స తపో॑ - ఽతప్యత |

సో॒ఽంత - ర్వా॑న - భవత్ |

స ప్ర॒జన॑నా - దే॒వ ప్ర॒జా, అ॑స్మజత |

తస్మా॑ - ది॒మా భూ॑యిష్ఠాః |

ప్ర॒జన॑నాద్ - ధ్యే॒నా, అ॑స్మజత || 55 ||

తాభ్యో దారు - మయే॑ పాత్రే॑ పయో - ఽదుహాత్ |

యా॒ఽన్య సా త॒నూ - రా॒సీత్ |

తామ - పా॑హత |

సా జ్యో॑థ్స్నా - ఽభవత్ |

సో॒ఽకామ॑యత ప్ర॒జా - యే॒యేతి॑ |

స తపో॑ - ఽతప్యత |

సో॒ఽంత - ర్వా॑న - భవత్ |

స ఉ॑ప - పక్షా॑భ్యా - మే॒వర్తూ॑న - స్మజత |

తేభ్యో ర॒జతే॑ పాత్రే॑ ఘృ॒తమ - దు॒హాత్ |

యా॒ఽన్య సా త॒నూ - రా॒సీత్ || 56 ||

తామపా - హత |
 సోఽహో - రాత్రయోః సంధిర - భవత్ |
 సోఽకామయత ప్రజా - యేయేతి |
 స తపో - ఽతప్యత |
 సోఽంత - ర్వాన - భవత్ |
 స ముఖాద్ - దేవాన - సృజత |
 తేభ్యో హరితే పాత్రే సోమ - మదుహత్ |
 యాఽస్య సా తనూ - రాసీత్ |
 తామ - పాహత |
 తదహర - భవత్ || 57 ||

ఏతే వై ప్రజాపతే - ర్దోహాః |
 య ఏవం వేద |
 దుహ ఏవ ప్రజాః |
 దివా వై నో - ఽభూదితి |
 తద్ - దేవానాం దేవత్వం |
 య ఏవం దేవానాం దేవత్వం వేద |
 దేవవా - నేవ భవతి |
 ఏతద్వా, అహో - రాత్రాణాం జన్మ |
 య ఏవ - మహో - రాత్రాణాం జన్మ వేద |
 నాహో - రాత్రేష్వార్తి - మార్చ్ఛతి || 58 ||

అసతోఽధి మనో - అస్సజ్యత |
 మనః ప్రజా - పతిమ - స్సజత |
 ప్రజాపతిః ప్రజా , అస్సజత |
 తద్వా , ఇదం మనస్యేవ పరమం ప్రతిష్ఠితం |
 యదిదం కించ |
 తదేతచ్ఛ్వే - వస్యసం నామ బ్రహ్మ |
 వ్యుచ్ఛంతీ వ్యుచ్ఛన్ - త్యస్మై వస్యసి వస్యసి వ్యుచ్ఛతి |
 ప్రజాయతే ప్రజయా పశుభిః |
 ప్ర పర - మేష్ఠినో మాత్రా - మాప్నోతి |
 య ఏవం వేద || 59 ||

అగ్నిరజాయత తద్భూయోఽతప్యతాభినదరోదీత్ప్రజాపతి
 రోదస్త్యమస్సజతాస్సజత ఘృతమదుహద్యాఽస్య సా
 తనూరాసిదహరభవద్యుచ్ఛతి వేద || 9 ||

ఇదం ధూమోఽగ్నిర్జ్యోతిరర్చిర్మరీచయ ఉదారాస్తదభ్రగ్ం స
 జఘనాథ్నా తమిస్త్రా సప్రజననాథ్నా జోథ్నా స ఉపపక్షాభ్యాగ్ం
 సోఽహోరాత్రయోః సంధిః స ముఖాత్తదహర్దేవవాన్మృన్మయే
 దారుమయే రజతే హరితే తేభ్యస్తాభ్యో ద్వే తేఽన్నం పయో
 ఘృతగ్ం సోమం ||

ప్రజాపతి - రింద్రమ - స్సజతాఽఽను - జావరం దేవానాం |
 తం ప్రాహిణోత్ |
 పరేహి |

ఏ॒తే॒షాం దే॒వానా - మ॒ధి॒పతి - రే॒ధీతి॑ ।

తం దే॒వా, అ॒బ్రు॒వన్న్ ।

క॒స్త్వమ॑సి ।

వ॒యం వై త్వ॑చ్ఛే - యాగ్గ్ం॑సః స్మ॒ ఇతి॑ ।

సో॒ఽబ్ర॒వీత్ ।

క॒స్త్వమ॑సి వ॒యం వై త్వ॑చ్ఛే - యాగ్గ్ం॑సః స్మ॒

ఇతి॑ మా దే॒వా, అ॒వోచన్ - నితి॑ ।

అథ॑ వా, ఇ॒దం తర్హి॑ ప్ర॒జా - ప॒తౌ హ॑ర ఆ॒సీత్ ॥ 60 ॥

యద॑స్మిన్ - నా॒దిత్యే॑ ।

తదే॑నమ - బ్ర॒వీత్ ।

ఏ॒తన్మే॑ ప్ర॒యచ్ఛ॑ ।

అథా॑హ - మే॒తే॒షాం దే॒వానా - మ॒ధి॒పతి - ర్భ॒వి॒ష్యా - మీ॒తి ।

కో॒ఽహగ్గ్ స్యా॑మి॒త్య - బ్ర॒వీత్ ।

ఏ॒తత్ - ప్ర॒దాయే॑తి ।

ఏ॒తథ్స్యా॑, ఇ॒త్య - బ్ర॒వీత్ ।

యదే॑తద్ - బ్ర॒వీ - షీ॒తి ।

కో హ॑ వై నామ॑ ప్ర॒జాప॑తిః ।

య ఏ॒వం వేద॑ ॥ 61 ॥

వి॒దురే॑నం నామ్నా॑ ।

తద॑స్మై రు॒క్మం కృ॒త్వా ప్ర॑త్య - ము॒ంచత్ ।

తతో వా, ఇంద్రో దేవానా - మధి - పతిర - భవత్ |

య ఏవం వేద |

అధిపతి - రేవ సమానానాం భవతి |

సోఽమన్యత |

కిం కిం వా, అకర - మితి |

స చంద్రం మ ఆహరేతి ప్రాలపత్ |

తచ్ఛంద్ర - మసశ్ - చంద్రమస్ - త్వం |

య ఏవం వేద || 62 ||

చంద్రవా - నేవ భవతి |

తం దేవా, అబ్రువన్న్ |

సువీర్యో మర్యా యథా గోపాయత ఇతి |

తథ్సూర్యస్య సూర్యత్వం |

య ఏవం వేద |

నైసం దభ్నోతి |

కశ్చనా - స్మిన్వా, ఇద - మింద్రియం ప్రత్యస్థా - దితి |

తదింద్ర - స్యేంద్రత్వం |

య ఏవం వేద |

ఇంద్రియా - వ్యేవ భవతి || 63 ||

అయం వా, ఇదం పరమో - భూదితి |

తత్పర - మేష్ఠినః పర - మేష్ఠిత్వం |

య ఏ॒వం వే॑ద |
 ప॒ర॒మా - మే॒వ కా॒ష్ఠాం గ॑చ్ఛతి |
 తం దే॒వాః స॒మంతం ప॑ర్య - వి॒శన్న్ |
 వస॑వః పు॒రస్తాత్ |
 రు॒ద్రా దక్షి॑ణతః |
 ఆది॒త్యాః ప॒శ్చాత్ |
 విశ్వే॑ దే॒వా, ఉత్త॑రతః |
 అంగి॑రసః ప్రత్యం॒చం || 64 ||

సా॒ధ్యాః పరా॑ంచం |
 య ఏ॒వం వే॑ద |
 ఉ॒పై॒నగ్ం స॒మానాః సం॑వి॒శంతి॑ |
 స ప్ర॒జాప॑తి - రే॒వ భూ॑త్వా ప్ర॒జా, ఆవ॑యత్ |
 తా, అ॒స్మై నాతి॑ష్ఠన్ - తాన్ - నా॒ద్యాయ॑ |
 తా ముఖం పు॒రస్తాత్ - ప॑శ్యంతీః |
 దక్షి॑ణతః ప॒ర్యాయన్న్ |
 స దక్షి॑ణతః ప॒ర్య - వర్త॑యత |
 తా ముఖం పు॒రస్తాత్ - ప॑శ్యంతీః |
 ముఖం దక్షి॑ణతః || 65 ||

ప॒శ్చాత్ - ప॒ర్య - యన్న్ |
 స ప॒శ్చాత్ - ప॒ర్య - వర్త॑యత |

తా ముఖం పురస్తాత్ - పశ్యంతీః ।

ముఖం దక్షిణతః ।

ముఖం పశ్చాత్ ।

ఉత్తరతః పర్యాయన్ ।

స ఉత్తరతః పర్య - వర్తయత ।

తా ముఖం పురస్తాత్ - పశ్యంతీః ।

ముఖం దక్షిణతః ।

ముఖం పశ్చాత్ ॥ 66 ॥

ముఖ - ముత్తరతః ।

ఊర్ధ్వా, ఉదాయన్ ।

స ఉపరిష్ఠాన్ - న్యవర్తయత ।

తాః సర్వతో - ముఖో భూత్వా - ౭౭వయత్ ।

తతో వై తస్మై ప్రజా, అతిష్ఠన్ - తాన్ - నాద్యాయ ।

య ఏవం విద్వాన్ - పరి చ వర్తయతే ని చ ।

ప్రజాపతి - రేవ భూత్వా ప్రజా, అత్తి ।

తిష్ఠంతేఽస్మై ప్రజా, అన్నాద్యాయ ।

అన్నాద ఏవ భవతి ॥ 67 ॥

ఆసీద్వేద చంద్రమస్త్యం య ఏవం వేదేంద్రియావ్యేవ భవతి

ప్రత్యంచ ముఖం దక్షిణతో ముఖం పశ్చాన్నవ చ ॥ 10 ॥

ప్ర॒జా - ప॑తిర - కా॒మయ॑త బ॒హో - ర్భూ॑యాన్ - ధ్వా॒మితి॑ ।

స ఏ॒తం ద॑శ - హో॒తార॑మ - ప॒శ్యత్ ।

తం ప్రా॑యుంక్త ।

తస్య॑ ప్రయుక్తి॑ బ॒హో - ర్భూ॑యాన - భ॒వత్ ।

యః కా॒మయే॑త బ॒హో - ర్భూ॑యాన్ - ధ్వా॒మితి॑ ।

స ద॑శ - హో॒తారం॑ ప్రయుంజీత ।

బ॒హో - రే॒వ భూ॑యాన్ - భ॒వతి॑ ।

సోఽకా॒మయ॑త వీ॒రో మ॒ ఆజా॑ - యే॒తేతి॑ ।

స ద॑శ - హో॒తుశ్చ॑తుర్ - హో॒తారం॑ నిర - మి॒మీత॑ ।

తం ప్రా॑యుంక్త ॥ 68 ॥

తస్య॑ ప్రయుక్తి॑ద్రో - ఽజా॒యత॑ ।

యః కా॒మయే॑త వీ॒రో మ॒ ఆజా॑ - యే॒తేతి॑ ।

స చ॑తుర్ - హో॒తారం॑ ప్రయుంజీత ।

ఆ॒స్య వీ॒రో జా॑యతే ।

సోఽకా॒మయ॑త ప॒శుమాన్ - ధ్వా॒మితి॑ ।

స చ॑తుర్హో॒తుః పంచ॑ - హో॒తారం॑ నిర - మి॒మీత॑ ।

తం ప్రా॑యుంక్త ।

తస్య॑ ప్రయుక్తి॑ ప॒శుమా॑న - భ॒వత్ ।

యః కా॒మయే॑త ప॒శుమాన్ - ధ్వా॒మితి॑ ।

స పంచ॑ - హో॒తారం॑ ప్రయుంజీత ॥ 69 ॥

పశుమా - నే॒వ భ॑వతి ।

సో॒ఽకామ॑య - తర్త॑వో మే కల్పే॒రన్ - ని॒తి ।

స పంచ॑ - హో॒తుః ష॑డ్ధోతారం నిర॑ - మిమీ॒త ।

తం ప్రా॑యుంక్త ।

తస్య॑ ప్రయు॒క్త్య - తవో॑ఽస్మా, అకల్ప॑ంత ।

యః కామ॑యే - తర్త॑వో మే కల్పే॒రన్ - ని॒తి ।

స ష॑డ్ధోతారం ప్రయుంజీ॒త ।

కల్ప॑ంతేఽస్మా, ఋత॑వః ।

సో॒ఽకామ॑యత సోమ॑పః సోమ - యాజీ॑ స్యాం ।

ఆ మే॑ సోమ॑పః సోమ - యాజీ॑ జాయే - తేతి॑ ॥ 70 ॥

స ష॑డ్ధోతుః సప్త॑ - హోతారం నిర॑ - మిమీ॒త ।

తం ప్రా॑యుంక్త ।

తస్య॑ ప్రయుక్తి॑ సోమ॑పః సోమ - యాజ్య॑ - భవత్ ।

ఆ॒ఽస్య సోమ॑పః సోమ - యాజ్య॑ - జాయత ।

యః కామ॑యేత సోమ॑పః సోమ - యాజీ॑ స్యాం ।

ఆ మే॑ సోమ॑పః సోమ - యాజీ॑ జాయే - తేతి॑ ।

స సప్త॑ - హోతారం ప్రయుంజీ॒త ।

సోమ॑వ ఏ॒వ సోమ - యాజీ॑ భవతి ।

ఆ॒ఽస్య సోమ॑పః సోమ - యాజీ॑ జాయతే ।

స వా, ఏ॒ష పశుః పంచ॑ధా ప్రతి॑ - తిష్ఠతి॑ ॥ 71 ॥

పద్భి - ర్ముఖేన ।

తే దేవాః పశూన్ , విత్వా ।

సువర్గం లోక - మాయన్న్ ।

తేఽముష్మిన్ - లోకే వ్యక్తుధ్యన్న్ ।

తేఽబ్రువన్న్ ।

అముతః ప్రదానం వా , ఉప - జిజీ - విమేతి ।

తే సప్త - హోతారం యజ్ఞం విధాయా - యాస్యం ।

ఆంగీరసం ప్రాహ్నిన్న్ ।

ఏతేనా - ముత్ర కల్పయేతి ।

తస్య వా , ఇయం క్లప్తిః ॥ 72 ॥

యదిదం కించ ।

య ఏవం వేద ।

కల్ప - తేఽస్మై ।

స వా , అయం మనుష్యేషు యజ్ఞః సప్త - హోతా ।

అముత్ర సద్యో దేవేభ్యో హవ్యం వహతి ।

య ఏవం వేద ।

ఉపైనం యజ్ఞో నమతి ।

యో వై చతుర్ - హోతృణాం నిదానం వేద ।

నిదానవాన్ - భవతి ।

అగ్ని - హోత్రం వై దశహోతు - ర్నిదానం ।

ద॒ర్శ - పూ॒ర్ణ - మా॒సౌ చ॑తు॒ర్ - హో॑తుః ।

చా॒తు - రా॒స్యాని॑ పంచ - హో॑తుః ।

ప॒శు - బం॒ధః ష॑డ్ధోతుః ।

సౌం॒యో - ౭॒ధ్వరః॑ సప్త - హో॑తుః ।

ఏ॒తద్వై చ॑తు॒ర్ - హో॑తృ॒ణాం ని॒దానం॑ ।

య ఏ॒వం వే॑ద ।

ని॒దాన॑వాన్ - భ॒వతి॑ ॥ 73 ॥

అమి॑మీ॒త తం ప్రా॑యుంక్త॒ పంచ॑హో॒తారం॑ ప్రయుంజీ॒త జా॑యే॒తేతి॑
తి॒ష్ఠతి॑ కృ॒ష్టిర్దశ॑హోతు॒ర్నిదా॑నగ్ం సప్త చ ॥ 11 ॥

ప్ర॒జాప॑తిరకామయత ప్ర॒జాః సృ॑జే॒యేతి॑ ప్ర॒జాప॑తిరకామయత
ద॒ర్శపూ॒ర్ణమా॒సౌ సృ॑జే॒యేతి॑ ప్ర॒జాప॑తిరకామయత ప్ర॒జాయే॒యేతి॑
స త॒పః స త్రి॒వృతం॑ ప్ర॒జాప॑తిరకామయత దశ॑హో॒తారం॑ తే॒న
దశ॑ధా౭౭తా॒నం దే॒వా వై వరు॑ణమంతో వై ప్ర॒జాప॑తిస్తాః
సృ॒ష్టాః స॒మశ్లి॑ష్యందే॒వా వై చ॑తు॒ర్హోతృ॑భిరిదం వా అగ్రే
ప్ర॒జాప॑తిరింద్రం ప్ర॒జాప॑తిరకామయత బ॒హోర్భూ॑యానే॒కాదశ॑ ॥ 11 ॥

ప్ర॒జాప॑తిస్తద్గ్రహస్య ప్ర॒జాప॑తిరకామయతానయైవై॒నత్తస్య॑ వా ,
ఇ॒యం కృ॒ష్టిస్తస్మా॑త్తే॒పానా॑జ్ఞోతిర్యదస్మి॒న్నాది॑త్యే స
ష॑డ్ధోతుః సప్తహో॒తారం॑ త్రిసప్త॒తిః ॥ 73 ॥

ప్ర॒జాప॑తిరకామయత ని॒దాన॑వాన్భ॒వతి॑ ॥

॥ హ॒రిః ఓ(3)ం ॥

॥ ఇతి కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణే ద్వితీయాష్టకే ద్వితీయః ప్రశ్నః సమాప్తః ॥